

HVEM STÅR MED REGNINGEN, HVIS EN BANK GÅR NED? AF NATIONALBANKDIREKTØR PER CALLESEN

20. november 2018

**BRAGT PÅ ALTINGET.DK
DEN 20. NOVEMBER 2018**

HVEM STÅR MED REGNINGEN, HVIS EN BANK GÅR NED?

Regeringen lægger op til, at der til efteråret næste år tages stilling til, om Danmark skal deltage i det styrkede banksamarbejde, der allerede er i Europa.

Nationalbanken anbefaler, at Danmark deltager. Det styrkede banksamarbejde forbedrer muligheden for at holde styr på den finansielle sektor og forebygger fremtidige finanskriser. Samarbejdet er en videreudvikling af det indre marked for finansielle tjenester. Vellykket regulering af internationale aktiviteter kræver internationalt samarbejde. Ved deltagelse vil de store danske banker komme under fagligt stærke fælleseuropæiske myndigheder for tilsyn og afvikling. Samarbejdet er ikke etableret for bankernes skyld men af hensyn til borgere, virksomheder og den finansielle stabilitet.

I den danske debat om deltagelse i det styrkede banksamarbejde er der ofte fokus på risikoen for, at danske banker og skatteborgere kommer til at dække tab i banker i andre lande. Jeg vil i dette indlæg fokusere på, hvorfor denne bekymring er ubegrundet.

For det første udfoldes der mange bestræbelser på at øge sundhedstilstanden i banksektoren, så behovet for redning og oprydning formindskes. Det betegnes "risikoreduktion". Risikoreduktionen er et arbejde, som i høj grad allerede har båret frugt. De europæiske banker er generelt blevet væsentligt bedre kapitaliseret i de senere år. Og omfanget af nødlidende lån, som navnlig har været et problem i en række sydeuropæiske lande, er blevet mærkbart nedbragt.

Samtidig er kravene til bankers kapitaldækning og likviditet blevet strammet og vil blive yderligere strammet med en række ændringer af EU's kapitalkravsregler, som snart ventes vedtaget. Der til kommer, at der er enighed om mere systematisk at overvåge, at der løbende sker en yderligere formindskelse af risici i deltagerlandenes banksektorer.

For det andet, og mere fundamentalt, er den fælles hæftelse, dvs. "risikodelingen", i det styrkede banksamarbejde element for element skruet sammen, så risikoen for overførsler fra banker og skatteydere i ét land til bankredninger i et andet land minimeres.

Det er et gennemgående træk i det styrkede banksamarbejde, som også præger den måde, euro-samarbejdet har fungeret på i praksis, at der er en væsentlig modstand mod ordninger, som medfører, at der overføres penge fra et land til et andet.

Gældskrisen i euroområdet er hidtil blevet løst uden overførsel af offentlige midler mellem landene. Grækenland fik eftergivet gæld, men kun privat gæld, ikke gæld til de andre eurolande. Grækenland fik også gældslettelse. Den har form af en udskydelse af renter og afdrag, ikke gældsfrigivelse.

Samme tankegang gør sig gældende i det styrkede banksamarbejde. Kriseforløb løses uden overførsler mellem landene.

Et eksempel på tankegangen er den hidtidige krisehåndtering af banker i bankunionen – tre banker i Italien og en i Spanien – som er foregået uden brug af den fælles afviklingsfond og uden tværnationale overførsler. De italienske banker er håndteret nationalt. Her har den italienske regering valgt at bruge statsstøttemidler, men man har kun kunnet anvende landets egne midler.

Et andet eksempel er den fælles afviklingsfond i det styrkede banksamarbejde, som er under opbygning med bidrag fra bankerne. Regelværket er udformet, så træk på denne fond som altovervejende hovedregel undgås og kun bliver aktuelt i ekstreme tabssituationer – i praksis større end dem, vi så under finanskrisen. Det er først og fremmest den nødlidende banks ejere og investorer, der skal dække tabene, som det jo også er tilfældet i den danske lovgivning.

Og endelig er der et forslag til et fælles indskydergarantisystem, som stadig forhandles. Indskud, som er dækket af indskydergaranti, er i EU-lovgivningen tildelt en særlig beskyttelse, hvis kreditorer i en nødlidende bank skal bidrage til dækning af tab. Beskyttelsen betyder, at den foreslåede fælles indskydergarantifond, der finansieres af bankerne, kun vil komme i spil i meget voldsomme tabssituationer, som overgår dem, vi så i den seneste finanskrisen.

Både afviklingsfond og indskydergaranti kan derfor nærmest betragtes som katastrofeforsikringer. De er nødvendige og kan være vigtige hjælpemidler i ekstreme situationer. Men det er meget lidt sandsynligt, at der bliver brug for dem.

Det er afgørende, at diskussionen om bankunionen foregår på de rigtige præmisser. Både tilhængere og modstandere bør erkende, at fælles hæftelse ikke er en del af de præmisser.

Samarbejdet er bygget op, så bankproblemer – på nær i helt ekstreme situationer – håndteres uden træk på fælles midler eller overførsel af støtte mellem landene.

Bankunionen er ikke skabt for bankernes skyld men for samfundets skyld.